

Schriftlezing: Lucas 4:14-30

Tekst: idem

Baflo

Lb. 328:1,2,3

Ps. 65:1,2

Gez. 177:1,2

Ps. 35:1,2,13

Ps. 146:3,5,6

Ps. 147:1,7

Kantens

Lb. 328:1,2,3

Gez. 177:1,2

Ps. 35:1,2,13

Ps. 146:3,5,6

Gez. 108

Ps. 147:1,7

Gehouden te: Baflo, 29-01-12 (9.30 u.)
                          Kantens, 29-01-12 (14.30 u.)

Thema: Jezus' profetie aan het thuisfront

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Synagogebezoek

Jezus ging volgens zijn gewoonte op sabbat naar de synagoge. Ook die keer dat hij weer in Nazaret kwam.

'Kijk,' zeggen wij dan in de kerk tegen volwassenen en kinderen, 'dat moeten wij dus ook doen: elke zondag trouw naar de kerk gaan. We moeten Jezus navolgen. Hij geeft ons hier het goede voorbeeld. Hij heeft de gewoonte om op sabbat naar de synagoge te gaan. Kunnen wij met minder toe?'

Dat is een eerste leerpunt, een eerste toepassing, al direct aan het begin van de preek.

Of zeg ik het zo toch te kort door de bocht? En is er hier meer aan de hand?

Naast Jezus komen we hier meer trouwe synagogebezoekers tegen. De mensen in Nazaret zullen er ook elke sabbat heen gegaan zijn, net als de mensen in de andere steden en dorpen van Galilea. Kerkgangers naar goede gewoonte.

Maar dat blijkt nog geen garantie voor geloof in de Heer Jezus Christus of voor het in geloof ontvangen van profetische woorden uit de Bijbel. Dat blijkt wel heel duidelijk uit wat er hier gebeurt in de synagoge van Nazaret en uit wat Lucas ons hier vertelt.

Jezus heeft ongetwijfeld van huis uit de gewoonte meegekregen om op sabbat naar de synagoge te gaan. Zo hebben Maria en Jozef hem opgevoed. Zoals ze ook elk jaar opgingen naar Jeruzalem voor het Pesachfeest.

Die gewoonte om wekelijks naar de synagoge te gaan was voor Jezus niet een stom saaie gewoonte. Laat staan een sleur, waarbij je opgelucht bent als je een keer kunt uitslapen, omdat je een beetje ziek bent. Een gewoonte die je makkelijk kunt doorbreken, omdat je er op een gegeven ogenblik zat van bent.

Jezus heeft zich deze gewoonte eigen gemaakt, er bewust voor gekozen. 'Dat wil ik ook. Omdat ik dan de woorden van God kan horen. Omdat ik dan over God, mijn Vader, kan leren samen met de andere gelovigen in de stad of het dorp.'

Een gewoonte, waar wij terecht een voorbeeld aan kunnen nemen. Laat dat duidelijk zijn.

Toch is het niet slechts 'een goede gewoonte'. Lucas vertelt:

"Hij kwam ook in Nazaret, waar hij was opgegroeid, en volgens zijn gewoonte ging hij op sabbat naar de synagoge." (vs. 16)

"Volgens zijn gewoonte..."

Dat is ook een invulling van wat Lucas heeft verteld in het tussenstukje tussen de verzoeking in de woestijn en het optreden in Nazaret. Het intermezzo, waarover ik een paar dingen heb geschreven in Kerkkontakt.

"Jezus keerde, gesterkt door de Geest, terug naar Galilea. Het nieuws over hem verspreidde zich in de hele streek. Hij gaf onderricht in de synagogen en werd door allen geprezen." (vs. 14,15)

Gesterkt door de Heilige Geest gaat Jezus op tournee door Galilea. Hij gaat het evangelie van Gods koninkrijk verkondigen. En hij doet daarbij wonderen. Denk aan het waterenwijnwonder op de bruiloft in Kana, vlak bij Nazaret. Of de genezing van een zieke zoon van een hoveling in Kafarnaüm. (Johannes 2 en Johannes 4) En op de sabbatten reist Jezus de synagogen af om de boodschap van God en zijn koninkrijk te brengen. Dat wordt zijn gewoonte. Elke week. Want in de synagoge treft hij de mensen van de stad of het dorp. Het natuurlijke gehoor voor zijn boodschap vindt hij daar. Zo komt hij op een gegeven sabbat ook in de synagoge van Nazaret. 'In de kracht van de Geest,' moeten we erbij zeggen. Dus heel bewust. Het is bekend terrein voor Jezus, de zoon van Jozef en Maria. Een thuiswedstrijd is het voor hem, zouden wij zeggen. Hij is er op het thuisfront. Want ook daar moet hij zijn woorden spreken en de mensen het evangelie van Gods koninkrijk voorhouden. Met de bedoeling dat zij gaan geloven.

2. Wat een schriftlezing!

Lijkt een dienst in de synagoge op de kerkdiensten, zoals wij die vandaag kennen? Op belangrijke onderdelen wel. Lezingen uit de Bijbel vormen het belangrijkste onderdeel. Met uitleg en onderricht. De synagoge is duidelijk een leerhuis. Maar ook de gebeden hebben er een plaats, al dan niet in de vorm van het reciteren van de psalmen.

De lezing uit de Thora, de vijf boeken van Mozes, stond voorop. En daarna de lezing uit de profeten. Met uitleg, meestal.

Daar steekt Jezus op in bij zijn optreden in de synagoge van Nazaret. In de kracht van de Heilige Geest staat hij op om voor te lezen. Op eigen initiatief dus. Hij vraagt bewust de rol van Jesaja en krijgt die aangereikt van de koster van de synagoge, de bewaarder van de boekrollen.

Jezus krijgt niet een Bijbel in handen zoals wij die kennen en meenemen naar de kerk. Of zoals hij op de kansel ligt. Nee, het is een forse boekrol. Want Jesaja is een groot bijbelboek. Een hoofdstukindeling kent men nog niet. Misschien staat er af en toe een streepje om gedeelten te markeren. Je moet echt zoeken op woorden. Het duurt dus even voordat Jezus bij het gedeelte is, dat hij zoekt. Kolom na kolom rolt hij af, totdat hij zijn gedeelte heeft gevonden. Dat leest hij voor. Het is het begin van ons Jesaja 61.

*"De Geest van de Heer rust op mij,
want hij heeft mij gezalfd.
Om aan armen het goede nieuws te brengen
heeft hij mij gezonden,
om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken
en aan blinden het herstel van hun zicht,
om onderdrukten hun vrijheid te geven,
om een genadejaar van de Heer uit te roepen."* (vs. 18,19)

Als hij dat gelezen heeft, rolt Jezus de boekrol weer op, geeft hem terug aan de dienaar en gaat weer zitten op zijn plaats tussen de kerkgangers. Hij is klaar. Dit wil Jezus in Nazaret zeggen. Meer niet. Jesaja's profetie is zijn profetie. Deze woorden zijn zijn eigen woorden.

En de schriftlezing is Jezus' preek.

Wat een schriftlezing! Verbazingwekkend! Komt er niet meer?

3. Vandaag vervuld

De mensen in de synagoge blijven Jezus met open mond aankijken. De ogen van allen blijven op hem gericht. "Komt er niet meer? Deze schrifttekst moet toch uitgelegd worden? De preek moet toch nog komen?"

En je kunt je voorstellen, dat de mensen onrustig zijn gaan schuifelen en tegen elkaar zijn gaan praten, mompelend of hardop. Misschien heeft de synagogedienstleider aan Jezus gevraagd of hij toch nog meer wilde zeggen. Daar gaat Jezus dan op in, niet vanaf de kansel, maar vanuit zijn kerkbank.

"Hij zei tegen hen: 'Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan.'" (vs. 21)

Wat bedoelt Jezus daarmee? Het slaat niet op het voorlezen van dit stukje van Jesaja als zodanig. Het gaat duidelijk over dit schriftwoord zelf, om de inhoud ervan. Jezus zegt dit vandaag, op die bewuste sabbat. En als hij spreekt valt de profetie samen met de werkelijkheid. Dan is er op dat moment de vervulling. Daar en dan in de synagoge van Nazaret.

"Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan."

De mensen van Nazaret hebben gehoord wat Jezus allemaal al heeft gedaan en gezegd. Dat hij overal het evangelie verkondigt en dat hij dat nu in Nazaret doet. Hij brengt aan armen het goede nieuws. Hij geneest wie gebroken is van hart. Hij maakt aan gevangenen hun vrijlating bekend en aan blinden herstel van hun zicht. Hij geeft onderdrukten vrijheid. Hij roept het genadejaar van de Heer uit. Het is nu aangebroken met zijn komst.

Kortom, Jezus is vol van de Heilige Geest. Hij is met de Geest van God gezalfd. Dat heeft Lucas hier steeds benadrukt. In de kracht van de Geest gaat Jezus rond en preekt en geneest hij. "De Geest van de HEER is op mij." Dat is de werkelijkheid van vandaag.

Jezus spreekt en vervult zijn eigen profetie. Jezus is de Christus, de gezalfde profeet. En zijn boodschap is: "Hoor mijn woord. Geloof in mij." Hij spreekt met gezag. Zo ervaren de mensen het ook.

Jezus hoeft in Nazaret zijn schrifttekst niet uit te leggen. Want het is sprekend genoeg. Alleen, in Nazaret is het aan dovemans oren gezegd.

4. Bijval en verbazing

"Ik ben de Gezalfde van Jesaja 61," zegt Jezus in Nazaret. "Gods Geest rust op mij." Vinden de hoorders in Nazaret dat ook? Pakken ze dat op? Zeggen ze: "Halleluja, Jezus is de Messias?"

Nee dus! Ze reageren wel. En het lijkt in eerste instantie zelfs positief.

"Allen betuigden hem hun bijval en verwonderden zich over de genaderijke woorden die uit zijn mond vloeiden, en ze zeiden: 'Dat is toch de zoon van Jozef?'" (vs. 22)

Dat klinkt goed. Hoewel verwondering nog geen geloof is. Maar het kan een voorfase zijn.

Vallen de synagogebezoekers Jezus echt bij? Stemmen ze in met zijn profetie? Dat is nog maar de vraag.

Lucas schrijft eigenlijk: "En allen getuigden voor hem..." En getuigen is: de waarheid of de feiten bevestigen voor iemand of over iemand. De mensen in Nazaret hebben inderdaad grootse dingen over Jezus gehoord. Hij heeft wonderen verricht. Dat kunnen ze niet ontkennen.

Deze feiten wijzen ondubbelzinnig in de richting van een bijzondere begaafdheid van Jezus, in de richting van de kracht van de Heilige Geest. Alleen een man Gods kan zulke dingen doen.

Maar zijn woorden komen erbij. Een schrifttekst die Jezus tot zijn eigen woorden maakt, zijn eigen profetie. Ze verwonderen zich over deze woorden vol van genade. De schrifttekst uit Jesaja is boordevol genade. Genade voor armen, die delen in Gods heil. Genade voor gevangenen, die vrijheid horen afroepen. Genade voor gebrokenen van hart, die genezen worden. Het is een en al genade.

Maar genade is echt iets van God. Hij alleen geeft het. Mensen beschikken daar niet over. Zou Jezus dat dan wel hebben? Hij is toch gewoon de zoon van Jozef? We kennen hem. Hij is een van ons.

En nu horen ze hem spreken alsof hij God zelf is? Alsof de Bijbel zijn eigen woord is.....

'Ho even, Jezus. Dit kan niet. Nu ga je te ver. Je bent een bijzondere man, begaafd door de Geest. Akkoord. Houd het daarbij! Misbruik je begaafdheid niet voor te grote woorden. Je wilt toch niet zeggen dat jij de Zoon van God bent?'

'Dat is toch de zoon van Jozef, de timmerman?!'

Hier al begint de verwondering afwijzing te worden.

5. Dokter, word beter!

Jezus kent de gedachten van zijn voormalige stadgenoten. Hij weet hoe ze tegen hem aankijken en wat ze van hem verwachten. Hij hoort ze denken of mompelen. En hij spiegelt hen ermee.

"Ongetwijfeld zullen jullie me dit gezegde voorhouden: Geneesheer, genees uzelf. Doe alles waarvan wij gehoord hebben dat het in Kafarnaüm gebeurd is, ook hier in uw vaderstad." (vs. 23)

De mensen hebben Jezus al leren kennen als genezer, als dokter. Ze hebben daarover gehoord. In Kafarnaüm heeft hij daarvan een staaltje laten zien in de genezing van de zoon van de hoveling.

"Doe dat hier dan ook, op je thuisfront in Nazaret. Wij hebben hier toch zeker ook recht op een aantal wonderen. Verloochen je afkomst niet, Jezus."

Feitelijk zeggen de Nazareners: "Dokter, doe niet zo ziekelijk." Zo beschouwt men Jezus' gedrag.

'Dokter, word beter! Laat de hoge woorden van de profeet maar rusten. Houd je bij je leest en wees een goede geneeskundige.'

Wonderen en tekenen? Graag. Profetie en woorden van God met gezag? Nee, dank u. Laat die maar thuis.

Deze gedachten van de mensen in Nazaret laten zien, dat er in Israël nog niets veranderd is sinds de dagen van de profeten. Sinds de dagen van Elia en Elisa bij voorbeeld.

Jezus beantwoordt de gedachte van de mensen over de ziekelijke dokter met een ander gezegde.

"Hij vervolgde: 'Luister, ik zeg jullie dat geen enkele profeet welkom is in zijn vaderstad.'" (vs. 24)

De boodschap van een profeet vindt bijna geen gehoor in zijn vaderstad, op het thuisfront. Dat hebben eerdere profeten ondervonden. Daar loopt Jezus ook tegenaan. En het verwondert hem niet. Hij kent zijn volk.

Men luistert steeds weer aan de profetie voorbij en zoekt zijn heil niet in het profetische woord van God. Elia en Elisa kunnen erover meepraten.

De vele weduwen in Israël in de hongerjaren onder Achab zochten hun behoud niet bij Elia. En ze werden door God gepasseerd. Een heidense weduwe in Sarepta (Sarfat) gaf haar laatste levensonderhoud aan de profeet en ze werd gered en in leven gehouden door het woord van de profeet, het woord van God.

En de talloze melaatsen in Elisa's dagen kwamen niet om genezing zoeken bij de profeet en het woord van God. Naäman, een Syrische generaal, wel. Hij werd gered en genezen, toen hij eenvoudigweg het woord van de profeet geloofde en zich zeven keer onderdompelde in de Jordaan.

Israël wilde vaak niet van het woord leven. En toen misten ze de weldaden van God. Het heil ging hun voorbij, ging voor een deel zelfs de grenzen over.

Dat staat er in Jezus' dagen ook aan te komen. Het gerucht over Jezus gaat al over de grenzen van Galilea heen. En een stad als Kafarnaüm kent heel wat buitenlandse inwoners. Een heel garnizoen Romeinse soldaten bij voorbeeld, met een goede commandant, die voor zijn knecht later genezing zoekt bij Jezus, de dokter..... Hij wel.

6. Woedend Nazaret

Jezus verwijt de mensen in de synagoge van Nazaret dus ongeloof. Tussen de regels door zegt hij feitelijk: "Jullie, trouwe synagogegangers van Nazaret, jullie moeten je bekeren en geloof hechten aan de woorden van God. Jullie moeten weer in God gaan geloven. Neem de gesproken schrifttekst in geloof aan. Want anders raken jullie ook het heil kwijt en gaat de genade van God jullie neus voorbij.

Geloof in mij, op wie de Geest van God rust. Hier in jullie synagoge zit vandaag iemand die meer is dan de zoon Jozef, die jullie kennen. Jullie horen het toch aan mijn woorden, de woorden van de Schrift?"

Die boodschap komt keihard aan bij de mensen in de synagoge.

"Wát?"

Wat verbeeldt die Jezus ben Jozef zich wel? Het lijkt wel godslastering.....

Woedend worden ze in de synagoge op deze Jezus. Razend kwaad. De haat spat van hun gezichten en hun handen af. Van dit evangelie zijn ze niet gediend.

Er komt abrupt een einde aan de dienst. De mannen springen op. Ze sleuren Jezus uit zijn bank. Ze gooien hem de synagoge uit, mee naar de rand van een afgrond. Ze willen hem naar beneden gooien, zodat hij op de rots te pletter slaat.

Deze Jezus moet dood, ook al was hij één van hen. Maar hij ging te ver. Razend zijn ze verblind in hun woede.

Het is een eerste moordaanslag op Jezus. Er zullen er in de loop van de jaren nog meerdere volgen. Met geweld, of met list en bedrog. Jezus moet dood, omdat hij zich aan God gelijk maakt door de woorden van God als zijn eigen woorden aan de mensen voor te houden.

Van de eerste bijval en de verwondering is niets meer over. Is de duivel nu al terug van weggeweest bij Jezus?

7. Stille majesteit

"Maar hij liep midden tussen hen door en vertrok." (vs. 40)

Dat is een klein zinnetje na een tumultueus slot van een dienst op de sabbat in Nazaret. Het ademt rust en majesteit uit. De majesteit van hem die naar Galilea was teruggekeerd in de kracht van de Heilige Geest. De majesteit van de Messias, hoe verborgen die ook nog is.

Hoe we ons dat vertrek van Jezus uit Nazaret moeten voorstellen, weet ik niet. Maar de Nazareners moeten hem loslaten en laten gaan.

Jezus keert zich om; de mensen wijken uiteen. Hij loopt tussen een haag van woedende oud-stadgenoten door en vertrekt.

Stille majesteit straalt Jezus uit. De mensen van Nazaret moeten ruim baan maken voor Jezus op weg naar zijn dood, op weg naar zijn kruis. Nazaret zet hoe dan ook de toon. Het ongeloof van de mensen daar en de verwerping door hen zijn tekenend. Zo zal het gaan met Jezus de Nazarener. Ook in hun verwerping zullen ze hem nooit kwijt raken.

Zo gaat de profetie ook in vervulling. Ongewild bevestigen de mensen van Nazaret de woorden van de Schrift. Gods woorden keren immers nooit leeg en doelloos naar God terug. Ook de woorden van de Messias Jezus niet. Het evangelie van Jezus Christus doet altijd wat. Ten leven, wanneer je het in geloof aanneemt. Of ten dode, wanneer je het in ongeloof verwerpt, ook al ben je misschien een trouwe kerkganger en hoorder van talloze preken.

Dat is wel de ernst van dit verhaal voor ons.

Moet je dan maar uit de kerk wegblijven? Nee, natuurlijk niet. Blijf trouw komen, stel je hart open voor het evangelie van Jezus Christus. Geloof in hem en je zult gered worden.

Dat is het evangelie.

Amen